

Qlobal Bakı Forumu qlobal siyasətə aid təxirəsalmaaz və vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından aparıcı platformalardan birinə çevrilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə noyabrın 4-də "COVID-19-dan sonrakı dünya" mövzusunda növbəti Qlobal Bakı Forumu işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev forumun açılış mərasimində iştirak edib.

VİLi Qlobal Bakı Forumunu açıq elan edən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədr-i İsmail SERAGELDİN dedi: Cənab Prezident, cənab prezidentlər, zati-allırları, xanımlar və cənablar.

Böyük şərəf hissi ilə sizi bu açılış mərasimində salamlayıram. Biz bir daha məmnunluqla Prezident, zati-allırları cənab İlham Əliyevi Qlobal Bakı Forumunda salamlayıraq.

Bu il biz bu tədbiri noyabr ayında keçiririk. Adətən, Bakıda bu forum yaz aylarında keçirilirdi. Mehaz Prezidentin xeyirxahlığı sayəsində pandemiya səbəbindən bu gün biz bu dövrdə tədbiri keçiririk. Bu il keçirilən forum bir sıra mövzulara yönəlib. Biz pandemiyanın üzə çıxardığı təcrübədən öyrənmək istəyirik, çalışırıq müəyyən edək ki, necə mübarizə aparmalıyıq. Lakin hələ görülməli işlər çoxdur. Bu mərhələyə qədər bəzi məsələləri müzakirə etmək fürsətimiz oldu.

Bununla belə, biz müqavimətlə bağlı olan bəzi səsləri eşidirik, gələcəklə bağlı olan bəzi fikirlərin şahidi oluruq. Əlbəttə ki, bununla bağlı qadınların müxtəlif hüquqları uğrunda mübarizə aparılmış mühüm şəxslərin təcrübəsini də nəzərdən keçirəcəyik.

Bu gün biz öz müdriyyəti, xüsusi bağlılığı ilə seçilən şəxsiyyətin burada olmasını qeyd edirik. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev buradadır. Böyük məmnuniyyətlə sözü Sizə verirək. Buyurun, cənab Prezident. Cənab Prezident, Sizin çıxışınızı sabirsizliklə eşitmək istəyirik. Prezident İlham Əliyev forumun açılış mərasimində çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

Hörmətli dostlar, hörmətli xanımlar və cənablar, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin hörmətli həmsədrələri, hörmətli iştirakçılar. Sizin hamınızı salamlayıram. Bizimlə olduğunuz görə sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

Mərkəzin həmsədrələri ilə 2021-ci ildə keçiriləcək illik Qlobal Bakı Forumunu müzakirə edəndə biz burada - Bakıda belə geniş təqdimatların olacağını heç təsəvvürümüzə belə gətirə bilməzdik. Bu, birinci növbədə onu göstərir ki, COVID ilə bağlı vəziyyət yaxşılaşır. İkinci növbədə isə, əlbəttə ki, həmçinin onu göstərir ki, siz bu tədbirə böyük əhəmiyyət verirsiniz. Çünki Qlobal Bakı Forumu qlobal siyasətə aid təxirəsalınmaz və vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından aparıcı platformalardan birinə çevrilib.

Əvvəlcə, mən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrərinə, xanım Prezident Vayra Vike-Freyberqaya və cənab Serageldinə mərkəzə mükəmməl rəhbərlik etdiklərinə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Hətta pandemiya dövründə onların fəaliyyəti çox nəzərə çarpırdı. Mehaz onların rəhbərliyi, mərkəzə və onun ideallarına sadiqliyi sayəsində bu mərkəz, qeyd etdiyim kimi, aparıcı beynəlxalq təsisatlardan birinə çevrildi. Mən həmçinin İdarə Heyətinin üzvlərinə onların verdiyi töhfəyə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Həmçinin daimi üzvlər və iştirakçılara da təşəkkür edirəm.

İdarə Heyətinin üzvləri ilə dünən müzakirə etdiyimiz kimi, bura sanki böyük və mehriban ailədir. Hesab edirəm ki, bu da bizim uğurumuzun səbəblərindən biridir. Sadəcə, bu gün olan iştirakçıların, foruma müraciət edəcək mötəbər şəxslərin siyahısına baxmaq kifayət edər ki, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin nisbətən qısa müddətdə ziyallıların, dövlət məmurlarının, siyasətçilərin, jurnalistlərin, dövlət xadimlərinin və vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin biliklərini, təcrübəsini və baxışını toplayan, böyük potensialı olan çox azsaylı aparıcı beynəlxalq təsisatlardan birinə çevrildiyini deyək. Beləliklə, bugünkü Qlobal Bakı Forumunda gündəlikdə duran təxirəsalınmaz məsələlər müzakirə olunacaq.

Lakin bu məsələlərin müzakirəsindən öncə məmnunluq hissi ilə bildirmək istəyirəm ki, dünən mənə bu il 880-ci ildönümünü qeyd etdiyimiz Nizamiyə həsr olunmuş iki kitab təqdim edilmişdir və mən Prezident fərmanına əsasən bu dahi Azərbaycan şairinin xatirəsinə uca tutmaq üçün bu il Azərbaycanca "Nizami Gəncəvi III" elan olunub. Bugünkü forumun gündəliyi çox genişdir. Lakin mən, əvvəlcə, bir neçə məsələyə toxunmaq istəyirəm.

Birincisi, əlbəttə ki, pandemiya ilə bağlıdır. Çünki bu indi qlobal gündəlikdə bir nömrəli məsələdir. Biz pandemiya, bəzilər isə post-pandemiya dövrü haqqında danışıq. Bizim artıq postpandemiya dövründə olduğumuz aydın deyil. Çünki müxtəlif ölkələr bu məsələyə fərqli yanaşır. Sizə məlumat vermək istəyirəm ki, Azərbaycanın xəstəliyini, böhranın baş qaldırdığı vaxtdan, həm əvvəldən həm ölkə daxilində, lap də beynəlxalq səviyyədə çox fəal addımlar atmışdır. Biz bu ilin yanvarın 18-dən regionda ilk ölkələrdən biri olaraq peyvəndləməyə başladırıq. Bu vaxta qədər yaşı 18-dən yuxarı olan əhəlinin 60 faizindən çoxu iki dozanı alıb. Nisbətən qısa müddət ərzində biz ümumi çarpayı sayı demək olar ki, 4 min olan 13 yeni dövlət xəstəxanası açdıq və ümumilikdə pandemiya ilə mübarizə aparmaq üçün 46 dövlət xəstəxanası ayrıldı. İndi bizdə qapanma yoxdur. Vəziyyət nəzərdə altındadır. Yeganə məhdudiyyətə ondan ibarətdir ki, biz daxili məkanlarda maska taxmaq məcburiyyətindəyik. Ümidvaram ki, biz vəziyyəti nəzərdə saxlaya biləcəyik.

Eyni zamanda biz həmçinin əvvəllər olan qapanmaların yükünü azaltmaq üçün ciddi tədbirlər gördük. Biz işini itirmiş, qapanmalardan əziyyət çəkmiş insanlar üçün 2020-ci və 2021-ci illərdə sosial-iqtisadi yardım paketini ayırdıq və paketin ümumi dəyəri 2,9 milyard ABŞ dolları idi. Bu vəsait dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilmişdir. Biz bunu etməyə davam edəcəyik, çünki biz özlərinə tamamilə yeni bir vəziyyətə gətirən insanların üzərində düşmüş yükü azaltmalıyıq. Biz əsasən iki peyvənddən istifadə

edirik. "Sinovac" və "Pfizer"dən. Qeyd etdiyim kimi, peyvəndləmə səviyyəsi yüksəkdir. Bu, əlbəttə ki, dövlət siyasəti sayəsində mümkün olmuşdur. Eyni zamanda bildirmək istəyirəm ki, əhəlinin bu məsələyə çox məsuliyyətlə yanaşması bizdə məmnunluq doğurur və peyvəndləmə məcburi deyil. Bizdə hər hansı bir anti-peyvəndləmə kampaniyası və ya hətta anti-peyvəndləmə tendensiyası yoxdur. Azərbaycan xalqı peyvəndləmənin vacibliyini anlayır və bu, bizim işimizi asanlaşdırır. Qlobal miqyasda Azərbaycan həmçinin çox fəal addımlar atıb. Türkdillil Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının və Qoşulmama Hərəkatının hazırkı sədri olaraq ötən il bizim təşəbbüsü-mütlə aprel və may aylarında hər iki təşkilatın COVID-ə həsr olunmuş xüsusi Zirvə görüşü keçirildi.

Qoşulmama Hərəkatının Sammitində biz BMT-nin Baş Assambleyasının COVID-ə həsr olunmuş xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdik və bu təşəbbüs beynəlxalq birliyin mütləq əksəriyyəti tərəfindən dəstəklənmişdir və bu xüsusi sessiya keçən ilin 3 və 4 dekabr tarixlərində baş tutdu.

Bu, bizim qlobal məsələlərin müzakirəsinə olan töhfəmiz idi. Eyni zamanda biz BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında peyvəndləmə bərabər və universal çıxış və peyvəndlərin ədalətli bölgüsünə dair təşəbbüs irəlilətdirdik. Biz qlobal səviyyədə "peyvənd millətçiliyi" və vaksinin ədalətsiz bölgüsü haqqında danışıq ölkələrdənlik. Bəzi ölkələr artıq peyvəndin üçüncü dozasının tətbiqini planlaşdırır. Digər ölkələrdə isə vaksinasiyanın sə-

viyyəsi aşağıdır. Beləliklə, biz bərabər imkanların yaradılması üçün bu məsələni müzakirə etməliyik.

Bununla yanaşı, qeyd etmək istəyirəm ki, bizim təşəbbüslərimizlə COVID-19-un müalicəsi ilə bağlı məlumat bazası yaradılıb və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrdə məlumat bazasının istifadəsi üçün BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində istifadə edilən Azərbaycan özü ərazi bütövlüyünü bərabər etməsi idi, həmin qətnamələr növbəti 27 il ərzində də qəziz üzərində qalacaqdı. Azərbaycan beynəlxalq hüquqı çərçivəni də istifadə etdi, çünki yalnız BMT Təhlükəsizlik Şurası deyil, digər aparıcı beynəlxalq təsisatlar Azərbaycanın ərazilərini işğal ilə bağlı bənzər qətnamə və qərarlar qəbul edib. BMT-nin Baş Assambleyası, ATƏT, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti və Avropa Şurasının Parlament Assambleyası münaqişə ilə bağlı müxtəlif dövrlərdə buna bənzər qərar və qətnamələr qəbul edib ki, ötən il ərazilərimizi azad edərkən gördüyümüz işlər buna tam uyğun idi.

Təəssüf ki, Ermənistan yalnız status-kvonu möhkəmləndirmək, danışıqlar formatını yalnız münaqişənin əbədi dondurulması aləti kimi istifadə etməyə cəhd edirdi. Əvvəlki illərdə Ermənistan hakimiyyəti ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində münaqişənin işğal edilmiş ərazilərin boşaldılması yolu ilə həllinə nail olmaq istiqamətində işlər bir sıra digər addımları atdı. Son bir neçə ildə Ermənistan rəhbərliyi işğal olunmuş torpaqların bir qarışını belə qaytarmaq üçün artıq bənzər qərar qəbul etdiyi və Ermənistan silahı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən qətnamələri özü yerinə yetirdi. Təəssüflər ol-

"Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə". Bu, əslində, danışıqların sonu idi. Birincisi, bu, ziddiyyətli və yalan bəyanat idi, çünki Ermənistan rəhbərliyi iddia edirdi ki, Qarabağ "müstəqil dövlətdir". Halbuki Ermənistan da daxil olmaqla, dünyanın heç bir ölkəsi onu tanımamışdır. Digər tərəfdən isə, onlar deyirdilər ki, "Qarabağ Ermənistanıdır". Yeni bu ziddiyyət Ermənistanın ötan il üz-ləşdiyi rüsvayət məğlubiyyətlə nəticələnən təzadı siyasətinin göstəricisi idi.

Beləliklə, bu qəbildən olan bəyanatlar danışıqların sonu oldu. Mənim təəssüratıma əsasən, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələri də bu bəyanatdan təcüblənmiş və pərt olmuşdular, çünki artıq onların gördüyü bir iş qalmamışdı.

Digər bir bəyanat Ermənistanın ozamanki müdafiə naziri tərəfindən verilmişdir. O, açıq şəkildə bəyan etirdi ki, Ermənistan "yeni ərazilər uğrunda yeni müharibəyə" hazırlaşır. Yeni Azərbaycanın daha çox ərazisini işğal etməklə bağlı əşkar hədələmə. Təəssüflər olsun ki, beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələri səsiz qaldılar, bunu pisləmədi və bunun qəbul edilmiş olması ilə bağlı heç bir mesaj belə vermədilər. Ermənistan rəhbərliyinin atdığı bir sıra digər addımları verdiyi bəyanatlar Azərbaycanı təhrik etməyə yönəlmişdi. Mən separatçıların qondarma "prezidenti"nin Şuşa-qa keçirilən dirmaçarası "inauqurasiyası"ni qeyd edə bilərəm. Bu, azərbaycanlıların hissələrinin açıq şəkildə təhqiri idi.

Mən həmçinin separatçıların dirnaqarası "parlament"nin Xan-

kəndindən Şuşaya keçirilməsi haqqında Ermənistanın qərarı barədə deyə bilərəm. Bu, azərbaycanlıların hissələrinə növbəti təhqiri idi. Ermənistan rəhbərliyi başa düşməli idi ki, xalqımızın hissələrini təhqir etmək ittidarında deyillər. Hər səbrin həddü var.

Sonra 2020-ci ilin iyulunda onlar sərhəddə açıq hərbi təxribatla ə ataraq, mülki şəxslərimizi və hərbiçilərimizi qətlə yetirdilər. 2020-ci ilin avqustunda diversiya qrupu göndərdilər ki, terror aktı törətsinlər. O qrup zərərsizləşdirildi. Son olaraq sentyabrda onlar Azərbaycanın dinc kəndlərini atəşə tutmağa başladılar.

Vətən müharibəsi adlandırıldığı-mız ikinci Qarabağ müharibəsi 44 gün çəkdi və Ermənistan ordusunun tam məğlubiyyəti ilə bitdi. Ermənistan bizim şərtlərimizi qəbul etməyə məcbur edildi. Müharibənin ilk günlərində deyirdim ki, Ermənistanın baş naziri mənə işğal olunmuş ərazilərdən çıxmaq tarixlərini verəndən sonra biz dayanmağa hazırıq.

Ermənistan rəhbərliyinə təxminən 7000 qurban və 44 gün lazım gəldi ki, özünün tam acınacaqlı vəziyyətə olduğunu başa düşsün. Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə Ermənistan kapitulyasiya aktını imzaladı və müharibə bitdi. Biz öz sözlümüzü yerinə yetirdik. İşğal olunmuş qalan ərazilərdən çıxmaq cədvəli verildikdə müharibə davamı. Dörd gün sonra Azərbaycan xalqı tarixi Qələbəmizin birinci ildönümünü qeyd edəcək.

Azad edilmiş ərazilərdə biz nəyi gördük? Tam dağıntılar baş verib, bir dənə olsun bina salamat

qalmayıb. İşğal illəri ərzində onlar bütün tarixi abidələri, 67 məsciddən 65-ni dağıdıblar. Evləri, həyətləri, ictimai binaları və sair tikililəri yerləyəksən ediblər. Bu, barbarlığın sübutudur.

Hazırda biz azad edilmiş əraziləri fəal şəkildə bərpa edirik. Gənişmiqyaslı bərpa proqramına başlanılıb. Əminəm ki, qısa müddət ərzində biz Ermənistanın işğalından əziyyət çəkmiş məcburi köçkünləri, bir milyondan çox insanı həmin yerlərə qaytara biləcəyik. Müharibə və onun nəticələri onu göstərdi ki, gec və ya tez ədalət zəfər çalır. Siz öz məqsədinizə sadiq olmalısınız, yaxşı hazırlaşmalısınız, beynəlxalq hüquq çərçivəsində malik olmalısınız və insanların yüksək səviyyədə iradəli olmasına nail olmalısınız. Bütün həmin meyarlar, o cümlədən hərbi imkanlarımız münaqişənin həllində əsas amil oldu. Hazırda münaqişə bitib və qeyd etdiyim kimi, yenedən qurma başlayıb. İndi biz postmünaqişə vəziyyətindəyik və biz Ermənistanı bir sıra təkliflər etmişik ki, sülh müqaviləsi üzərində işləməyə başlayaq, çünki biz müharibə deyil, sülh, gələcək haqqında danışımaq istəyirik.

Əfsuslar olsun ki, bu təkliflə hələ də cavab verilməyib. Eyni zamanda biz hər iki ölkənin ərazi bütövlüyünü tanımaqla, dövlət sərhədlərimizin delimitasiyası və demarkasiyası üzərində işə başlamağı təklif etdik. Bu həmçinin beynəlxalq hüquq normalarına və normal davranışa uyğundur. Bu təkliflə də hələ baxılmayıb.

Təxminən 30 illik işğalın əziyyətlərinə, azad edilmiş ərazilərdə vandalizm və barbarlığa baxmayaraq, Azərbaycan maksimal konstruktivliyi nümayiş etdirir. Biz gələcəyə nəzər salmalıyıq. Biz regionun təhlükəsiz, proqnozlaşdırılan və genişmiqyaslı əməkdaşlığa hazır olmasını təmin etməliyik. Bu bərədə müxtəlif təkliflər var. Ola bilsin, siz onlar haqqında eşitmişiniz. Hesab edirəm ki, hər şey Ermənistanın mövqeyindən əslilə olacaq, çünki bizim mövqeyimiz tam aydındır. Bu gün bir daha deyirəm ki, biz hazırıq sülh danışıqlarına başlamağa, sülh razılaşması üzərində çalışmağa, səhifəni çevirməyə və sərhədin delimitasiyasına hazırıq. Görəcəksiniz ki, Ermənistan cavab gəlməyəcək. Demək olar ki, bir ildir susurlar. Hesab etmirəm ki, hazırda onlar Azərbaycanın konstruktiv təklifinə qarşı çıxmaq mövqeyində deyillər. Əgər, onlar əvvəlki danışıqlar illərində bizə dinləsəydilər, özlərini normal insan kimi aparsaydılar, bugünkü vəziyyətə düşməzdilər.

Vaxtınızı çox almayaraq, digər sonuncu məsələni də qeyd etmək istəyirəm, çünki o, ötan ilin kölgəsində qalan məsələ oldu. Lakin o, təbii bizim üçün deyil, bütün region üçün əhəmiyyətlidir. Bu, "Cənub qaz dəhlizi"nin tikintisinin başa çatdırılmasıdır. 2020-ci il dekabrın 31-də həmin layihənin sonuncu hissəsi - Trans-Adriatik boru kəməri istismara verilməmişdir. Bu, Azərbaycan, qonşularımız və Avropa üçün, həqiqətən, tarixi nailiyyətdir, çünki o, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin mühüm meyandır. "Cənub qaz dəhlizi"ne gəlirdikdə isə, söhbət nəinki marşrutları, o cümlədən mənbələri şəxələndirilməsindən gedir. Azərbaycan böyük qaz ehtiyatlarına sənəkenə təbii qazın yeni mənbəyi artıq Avropa bazarındadır. Bu il yanvarın 1-dən etibarən oktyabrın 31-dək, yeni on əz ərzində Azərbaycan bu marşrutla 14 milyard kubmetrdən çox təbii qazı beş ölkəyə ixrac edib - Türkiyə, Gürcüstan, İtaliya, Yunanıstan və Bolqarıstan. Bu həmin təxminən yarısı Avropa İttifaqının istehlakçıları tərəfindən istifadə edilmişdir. Azərbaycan qazı ilə təchiz edilən ölkələrdə nə qaz böhranı, nə qiymət böhranı və nə də soyuqdan donma var. Bu, göstərir ki, "Cənub qaz dəhlizi" Avropa üçün əsl enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Azərbaycan məsuliyyətli ölkə, hasilatçı və ixracatçı kimi, - hazırda tək nefti deyil, qazı da ixrac edirik, - gələcəkdə enerji təhlükəsizliyi məsələlərində çox mühüm rol oynayacaq.

Bununla mən çıxışımı bitirmək istəyirəm və çox vaxt itirmək məqsədilə sizə bizimlə olduğunuzna görə bir daha təşəkkürümü bildirirəm və foruma uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

Qlobal Bakı Forumu qlobal siyasətə aid təxirəsalmaaz və vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından aparıcı platformalardan birinə çevrilib

Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin sədri **Şefik CA-FEROVIÇ** forumda iştirak etməkdən məmnun olduğunu bildirərək dedi: Cənab Prezident Əliyev, Sizə, Azərbaycan xalqına öz minnətdarlığımı bildirirəm. Bir daha Sizi ötən il Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi ilə bağlı Bəyanatın imzalanması münasibətilə təbrik edirəm. Hesab edirəm ki, bu, Azərbaycanın həmin ərazilərinin reintegrasiyasında böyük rol oynayan bəyanat olacaq.

Şefik Caferoviç diqqətli 5 milyon insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 pandemiyasına gələndi, bu vəziyyətin dünyanın gələcəyi ilə bağlı qarşıda yeni vəzifələr qoyduğunu qeyd etdi. "Vəziyyət heç vaxt əvvəlki kimi olmayacaq, artıq dünya dəyişdi", - deyən Şefik Caferoviç vurğuladı ki, COVID-19 həmidən ümumi səylərin göstərilməsini tələb edir. Çünki bu böhran təbriyə aradan qaldırılmalıdır.

Latviya Prezidenti Egils Levits videomüraciətində bildirdi ki, dünyanın hazırkı vəziyyəti dəqiq nizam-intizam və qlobal səfərbərlik tələb edir. Latviya Prezidenti bu istiqamətdə Azərbaycanın təşəbbüslərini yüksək qiymətləndirərək dedi: Bu baxımdan mən koronavirusa cavab olaraq 2020-ci ilin dekabrında BMT-nin Baş Assambleyasında xüsusi sessiya təşəbbüsü ilə çıxış etmiş Azərbaycanı alqışlamaq istəyirəm. Bu tədbir pandemiya qarşı qlobal səylərin səfərbər olunması məqsədilə BMT platformasının idarə olunmasına çox gözəl nümunə oldu. Ötən il Latviyanın COVID-19 şəraitində yalan məlumatla qarşı mübarizə ilə bağlı BMT daxilində irəliləyən regionalarası bəyanatı verdiyi dəstəyə görə Azərbaycana bir daha təşəkkür etmək istəyirəm.

Prezident Egils Levits Qlobal Bakı Forumunu dünyanı narahat edən vacib məsələlərin həll variantlarını bölüşmək üçün mühüm platforma adlandırdı.

Tədbir iştirakçıları salamlayan Böyük Britaniyanın Azərbaycanlı səfiri **Filip BARKLEY** Böyük Britaniya hökuməti və öz adından Qlobal Bakı Forumuna uğurlar arzuladı.

Səfir Böyük Britaniyanın Baş naziri Boris Consonon foruma ünvanladığı müraciətin mətnini oxudu:

"Hörmətli Prezident İlham Əliyev. Sizə və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinə bütün iştirakçılara ən xoş arzularımı çatdırmaq məmnunam. Ümid edirəm ki, bu iştirakçıların qatıldığı Qlobal Bakı Forumunda bütün iştirakçılara ən xoş arzularımı çatdırmaq məmnunam. Ümid edirəm ki, bu iştirakçıların qatıldığı Qlobal Bakı Forumuna uğurlar arzuladı.

Gələn il Birləşmiş Krallıq ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyi qeyd ediləcək. Son 30 il ərzində əlaqələrimiz inkişaf edib və Birləşmiş Krallıq-Azərbaycan əməkdaşlığı hazırda yüksəlmiş dövrünü yaşayır.

Biz Sizin ən böyük investornuz olaraq qalırıq, lakin bizim əlaqələrimiz bundan da uzağa gedir.

Birləşmiş Krallıq Azərbaycanın beynəlxalq məsələlərdə artan rolunu, həmçinin kimyəvi silahların istifadə olunmasına qarşı mübarizədə və narkotik vasitələr qaçaqçılığını qarşısının alınmasına BMT inkişaf Proqramının miniatemiləmə fəaliyyətinə dəstək göstərməklə mina riskləri barədə məlumatlandırılmaya və dünya səviyyəli təcrübəmizi təklif edərək töhfə veririk.

Birləşmiş Krallıq bütün region dövlətlərini, ilk növbədə, Piyada Əleyhinə Mina Qadağası Konvensiyası ilə müvafiq sənədlər imzalamaya istiqamətində də adamlar atmağa çağırır.

Mən həmçinin bütün ölkələri Qadınlar, sülh və təhlükəsizlik üzrə Milli Fəaliyyət Planının qəbul olunması ilə qadınların sülh quruculuğunda xüsusi rolunun formalaşdırılmasını təşviq edirəm. Fürsətdən istifadə edərək Azərbaycan cəmiyyətinə xüsusi rol oynayan qadın-

məhdudlaşdırmaq kimi ümumi məqsədlərə çatmaq üçün mühüm imkan yaradan COP26 ilə eyni vaxtda keçirilir. Ümid edirəm ki, COP26 davam etdiyi bir vaxtda Azərbaycan çox uğurlu nəticələr əldə etmək istiqamətində öz rolunu oynayacaq. Mən Sizin "yaşıl enerjiyə" verdiyiniz xüsusi dəyəri və Azərbaycanın bərpə olunan enerjinin rolunun artırılması planlarınıza alqışlayıram. Sizin son 27 il ərzində strateji tərəfdaşınız olan BP Azərbaycanla bu keçidi daha çox dəstəkləmək istəyirəm.

Birləşmiş Krallıq Qafqaz regionunda sülh və sabitliyi, eləcə də postmünaqişə problemlərinin həlli üçün Azərbaycanın milli miniatemiləmə proqramına və BMT inkişaf Proqramının miniatemiləmə fəaliyyətinə dəstək göstərməklə mina riskləri barədə məlumatlandırılmaya və dünya səviyyəli təcrübəmizi təklif edərək töhfə veririk.

Birləşmiş Krallıq bütün region dövlətlərini, ilk növbədə, Piyada Əleyhinə Mina Qadağası Konvensiyası ilə müvafiq sənədlər imzalamaya istiqamətində də adamlar atmağa çağırır.

Mən həmçinin bütün ölkələri Qadınlar, sülh və təhlükəsizlik üzrə Milli Fəaliyyət Planının qəbul olunması ilə qadınların sülh quruculuğunda xüsusi rolunun formalaşdırılmasını təşviq edirəm. Fürsətdən istifadə edərək Azərbaycan cəmiyyətinə xüsusi rol oynayan qadın-

lara, "British Council" Məzunları Mükafatının qaliblərinə, Azərbaycanda qadınların rolunu dəstəkləyən və ölkəmizin, bütün vətəndaşlarımızın mənafeyi üçün səmərəli şəkildə birgə işləməsinə tökan verən Böyük Britaniyanın Avropa qonşuluğu və Amerika məsələləri üzrə dövlət naziri Vendi Mortonun fəaliyyətinə hörmətini bildirirəm.

Birləşmiş Krallıq Azərbaycanı etibarlı tərəfdaşdır və bu belə də qalacaq. Gələcək illərdə tərəfdaşlığımızın davamlı inkişafına ümid edirəm.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın adından çıxış edən Türkiyənin sabiq Baş naziri **Binəli YILDIRIM** da forumun əhəmiyyətini vurğulayaraq dedi: Bakı Forumunun mövzusunun "COVID-19-dan sonrakı dünya" olaraq müəyyənləşdirilməsini də vaxtında və tam yerində olan düşüncə olaraq görürəm. Forumun həmsədrini və bütün heyətini bu gözəl mövzuda toplantı təşkil etdikləri üçün təbrik edirəm.

Binəli Yıldırım çıxışında pandemiya dövründə Türkiyədə həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlərdən danışıdı, səhiyyə sektorunda görülən işlərə diqqət çəkdi. O, regionumuzda sabitliyin bərqərar olmasının vacibliyini vurğuladı və Vətən müharibəsində qazanan Qələbənin əhəmiyyətini toxunaraq dedi: Azərbaycan illərdir səbirli Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, ATƏT, Minsk qrupu tərəfindən həll yolu gözləyən bir nəticə əldə etmədikdə öz torpaqlarında öz qərarını verdi və haqlı mübarizəsini 44 günün içində Zəfərlə başa çatdırdı. Bu gün- lərdə o Zəfərin birinci ildönümüdür. Təbii ki, şəhidlər oldu, onlara Allah-

dan rəhmət diləyirəm. Heyatını itirən insanlar oldu, acılar yaşandı. Amma nəticədə bir haqsızlıq tamamilə ortadan qalxmış oldu.

Artıq önümüzə baxmalıyıq. Bu, nədir? Qafqazda daha çox rəqabət yerinə, daha çox əməkdaşlıq. Bu məsələdə də Türkiyə olaraq bizim təklifimiz var. Türkiyə ilə Ermənistanın əlaqələri də uzun illərdən bəri yaxşı sayılmaz, döndürülmüş vəziyyətdədir. Qarabağ problemi aradan qaldığına görə müraciətimiz budur: Ermənistan, Gürcüstan, Azərbaycan, Türkiyə, Rusiya və İran başda olmaqla, Xəzər dənizindəki ölkələrlə əlavə etməklə regional əməkdaşlığımızı daha da inkişaf etdirə bilərik. Bunun üçün fürsətlər və infrastruktur mövcuddur. Xüsusilə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri və "Cənub qaz dəhlizi", TANAP, TAP kimi layihələr bu baxımdan hazırlanmış layihələrdir. Bunlar bir ölkəyə aid deyil, həm Qafqazın, həm Avropanın, həm də Orta Asyanın birlikdə istifadə edəcəyi layihələrdir. Bu baxımdan məqsədlərə başlanğıcda bölgəmədəki ölkələrin insanların rifahını daha da yüksəltmək, dostluqları artırmaq, düşmənçilikləri azaltmaq olmalıdır.

Sonra Roma Papası **FRANSİSKIN** xüsusi müraciəti tədbir iştirakçılarına çatdırıldı. VIII Qlobal Bakı Forumunun iştirakçılarına xüsusi müraciəti zati-ailəri cənab İlham Əliyev tərəfindən qəbul olundu və universal səhiyyə paketi məsələsinə müzakirə etdik. Biz bu növbəti addıma hazırlaşmalıyıq. Gələn, bu pandemiya bizim gələcəyimizə bağlı vacib məsələ kimi yanaşacaq. Bu, bizim iqtisadi sabitliyimizə aparan yoldur.

tədbir iştirakçılarına uğurlar arzulayırıq.

Daha sonra Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru **Tedros Adhanom GEBREYESUS** videomüraciətində çıxış etdi.

Həmçinin Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Pandemiyanın beynəlxalq olimpiya hərəkatına da təsir göstərdiyini deyən Kolinda Qrabar-Kitaroviç vurğuladı ki, cəmiyyətlərin böhranlara qarşı daha müqavimətli olması üçün beynəlxalq əməkdaşlıq vacibdir və həmrəylik heç vaxt arxa plana keçməməli, səhiyyə və peyvəndlər siyasətiləşdirilməlidir.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Pandemiyanın beynəlxalq olimpiya hərəkatına da təsir göstərdiyini deyən Kolinda Qrabar-Kitaroviç vurğuladı ki, cəmiyyətlərin böhranlara qarşı daha müqavimətli olması üçün beynəlxalq əməkdaşlıq vacibdir və həmrəylik heç vaxt arxa plana keçməməli, səhiyyə və peyvəndlər siyasətiləşdirilməlidir.

BMT-nin Cenevrə ofisinin baş direktoru **Tatyana VALOVAYA** planeti narahat edən məsələlərin müzakirəsinə xüsusi həssaslıqla yanaşdığına görə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinə minnətdarlıq etdi. O, COVID-19-un dünyada sosial bərabərsizliyi daha qabarıq üzə çıxardığını və bu problemin öhdəsindən uğurla gəlmək üçün beynəlxalq ictimaiyyətin səylərini gücləndirməsinin vacibliyini bildirdi. Bu istiqamətdə BMT-nin üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən gəlmək üçün həyata keçirilən tədbirlərdən danışıdı.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan Xorvatiyanın sabiq Prezidenti **Kolinda Qrabar-Kitaroviç** çıxış etdi. Zati-ailəri Prezident Əliyev, səmimi qonaqpərvərliyə görə və bizə ünvanladığınız xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən həmçinin Sizi təbrik edirəm. Sizin regionunuzda sülh bərqərar olunub.

FREYBERQA COVID-19-dan sonra dünyanın dəyişəcəyini, bu baxımdan Bakı Forumunun budəfəki mövzusunun gələcəyi müzakirə etmək baxımından əhəmiyyətli olduğunu bildirdi. O, Azərbaycan Prezidentinə Qlobal Bakı Forumuna davamlı dəstəyinə görə minnətdarlıq etdi.

Vayra Vike-Freyberqa vurğuladı ki, dünyanın problemi təkcə COVID-19 deyil, qlobal iqlim dəyişikliyi də bu sırada ən narahatlıq doğurur. Amma bütün mövcud olan problemlərin qarşısının alınması birgə müzakirələrdən, birgə səylərdən keçir.

Həmsədr **Vayra Vike-FREYBERQA** dedi: Çalşırıq həll variantlarını tapmaq, Cənab Prezident, biz, sadəcə, bir məsələdə əmin ola bilərik ki, Siz bizə burada, Bakıda çox möhtəşəm, gözəl məkan verdiniz. Tədbiriminiz keçirilməsi üçün bu məkanı ayırdınız. Bu, beynəlxalq səylərin rəmzinə çevrildi. İdarə Heyətindən adından Sizə ən səmimi təşəkkürümüzlə çatdırırıq. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi Sizə təşəkkür edir. Bu foruma, müzakirələrin keçirilməsinə dəstək verdiyinizə görə minnətdarlığımızı bildiririk. Biz həmçinin Sizin qararlarınızı alqışlayırıq ki, ciddi problemlərin olmasına baxmayaraq, Siz bu illi "Nizami Gəncəvi illi" elan etmişiniz. Siz bu illi dahi şairinizə ithaf etdiniz. Biz bilirik ki, o, böyük müfəkkir, şair idi. O da öz dövründə dünyaya töhfə verirdi.

Sonra 2021-ci il üçün "Nizami Gəncəvi beynəlxalq mükafatı"nın təqdimatı oldu.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri İsmail Serageldin bu il bu mükafata Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının baş direktoru **Tedros Adhanom Gebreyesus** və BMT-nin Cenevrə ofisinin baş direktoru **Tatyana Valovaya**nın layiq görüldüyünü bildirdi.

Tedros Adhanom Gebreyesus bu mükafatı qəbul etməkdən şərəf hissi duyduğunu, bu mükafatı COVID-19-a qarşı ön sırada mübarizə aparan insanlara həsr etdiyini bildirərək dedi: Cənab Prezident, bu mükafatı, əslində, həmçinin Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvinin tolerantlıq, müxtəliflik və insansevərlik hisslərinin ifadə olunduğu fikirlərinə bağlılıq kimi qəbul edirəm. Təbii, hər zaman müraciət edirəm ki, Siz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məramını dəstəkləyiniz.

Tatyana Valovaya da mükafata görə təşəkkürünü bildirərək dedi: Bu mühüm medalı qəbul etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Dahi şair Nizami Gəncəvi uzaqgörənliyi ilə seçilən bir şəxs olub. Onun dəyərləri fikirləri artıq çoxdan öz ana vətəninə kənara çıxıb. O, dünya mədəni irsinin bir hissəsidir. Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sində yazdığı fikirlər BMT-nin də ideyalarına uyğundur.

Sonra VIII Qlobal Bakı Forumu öz işini müxtəlif mövzularda müzakirələrlə davam etdirdi.

Qeyd edək ki, sayca 8-ci olan və noyabrın 6-dək davam edəcək Bakı Forumunda qlobal əhəmiyyət kəsb edən məsələlərin müzakirəsi məqsədilə dünyanın 40-dan çox ölkəsindən ali və yüksək səviyyəli nümayəndələr, sabiq dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, eləcə də digər nüfuzlu qonaqlar iştirak edirlər. Hibrid formada təşkil edilən tədbirə 300-ə yaxın qonaq canlı və onlayn qaydada qoşulub.